

Wiktoria Dąbrowska*

Natalia Zań**

Ewolucja ochrony konsumenta w przypadku braku zgodności towaru z umową. Uwagi w kontekście implementacji dyrektywy 2019/771 w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów do prawa polskiego

Streszczenie

20 maja 2019 r. została uchwalona Dyrektywa 2019/771 Parlamentu Europejskiego i Rady, która wprowadziła wiele zmian w zakresie ochrony praw konsumenta oraz sprzedaży konsumenckiej. Dostosowanie dotychczasowych przepisów prawa polskiego oraz wprowadzenie nowych tak, by odpowiadały celom wspomnianego wyżej aktu stanowiło niemałe wyzwanie legislacyjne, które prowadziło do różnych wątpliwości. Niniejsza praca ma na celu przegląd tej problematyki, zwracając szczególną uwagę na zmiany dotyczące ochrony konsumentów oraz instytucji rękojmi.

Słowa kluczowe: rękojmia, prawa konsumenta, prawo cywilne, prawo unijne

Evolution of consumer protection in case of lack of conformity of the goods with the contract Observations within the framework of the implementation of Directive 2019/771 on certain aspects of contracts for the sale of goods under Polish law

Abstract

On 20 May 2019, Directive 2019/771 of the European Parliament and of the Council was adopted, which introduced many changes in the protection of consumer rights and certain aspects concerning contracts for the sale of goods. The amendment of the applicable provisions of Polish law and the introduction

* Autorka jest studentką III roku prawa. Akademia Leona Koźmińskiego, Wydział Prawa, e-mail: 43821@kozminski.edu.pl, <https://orcid.org/0009-0004-0963-5616>

** Autorka jest studentką III roku prawa. Akademia Leona Koźmińskiego, Wydział Prawa, e-mail: 41445@kozminski.edu.pl, <https://orcid.org/0009-0009-8092-6439>

of new ones to meet the objectives of the above-mentioned act constitute a legislative challenge, which led to various doubts. This paper aims to review this issue, paying particular attention to changes in the protection of consumers and warranty institutions.

Keywords: warranty, rights of consumers, civil law, EU law

1. Wprowadzenie

Świadczenie rzeczy dotkniętej wadą w wykonaniu umowy sprzedaży stanowi naruszenie interesu kupującego, podważając jego zaufanie do sprzedawcy, a przez to podważając pewność obrotu¹. Na wypadek gdy brak zgodności rzeczy sprzedanej z umową ujawni się już po wykonaniu umowy, ustawodawca wprowadził szczególną ochronę kupującego², przyznając mu uprawnienia z tytułu rękojmi stanowiącej podstawę prawną odpowiedzialności sprzedawcy wobec kupującego za istnienie wady³. Jeżeli przedmiot świadczenia jest niezgodny z umową, kupujący może żądać od sprzedawcy, w zależności od okoliczności konkretnego przypadku, na przykład naprawy rzeczy lub wymiany rzeczy na nową, może domagać się obniżenia ceny lub odstąpić od umowy, a jeżeli rzecz wadliwa była zamontowana może żądać demontażu i ponownego zamontowania rzeczy. Odpowiedzialność ta ma charakter absolutny i jest niezależna od winy, a nawet wykazania szkody wynikającej z wadliwości rzeczy⁴.

Sposób prawnego uregulowania odpowiedzialności za niezgodność rzeczy sprzedanej z umową w przypadku, gdy stroną umowy – kupującym jest konsument, ulegał w prawie polskim istotnym zmianom, podyktowanym w znaczącym stopniu ustawodawstwem Unii Europejskiej. Ostatnie z nich, których omówienie stanowi przedmiot opracowania, nastąpiły wraz z implementacją do prawa polskiego dyrektywy 2019/771⁵.

Prowadzone rozważania warto jednak zacząć od przedstawienia historii kształtowania ochrony konsumenta w razie niezgodności rzeczy sprzedanej z umową od czasu wejścia Polski do UE.

2. Historyczny przegląd zmian w zakresie odpowiedzialności za niezgodność rzeczy sprzedanej z umową

Institucja rękojmi przy sprzedaży, która została uregulowana w Kodeksie cywilnym⁶ w przepisach art. 556–576, znajdowała zastosowanie do umów konsumenckich oraz niekonsumenckich i nie była pozbawiona odrębności regulacyjnych w stosunku do roszczeń konsumentów.

Istotną zmianę, a zarazem pogłębienie istniejących odrębności w zakresie uregulowania odpowiedzialności za wadliwość rzeczy sprzedanej wniosła nowelizacja Kodeksu cywilnego, która była podyktowana procesem dostosowywania prawa polskiego do standardów unijnych w okresie przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. W związku z powyższym w 2003 r. zostały wprowadzone

1 A. Brzozowski, [w:] *Kodeks cywilny, t. II, Komentarz, Art. 450–1088, Przepisy wprowadzające*, red. K. Pietrzykowski, Legalis/el. 2021, art. 556, teza 1.

2 Tamże, teza 2.

3 Tamże.

4 Tamże, teza 4.

5 Dyrektywa 2019/771 Parlamentu Europejskiego i Rady z 20.05.2019 r. w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów, zmieniająca rozporządzenie (UE) 2017/2394 oraz dyrektywę 2009/22/WE i uchylająca dyrektywę 1999/44/WE (Dz. Urz. UE L 136, s. 28), dalej jako: dyrektywa 2019/771.

6 Ustawa z 23.04.1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1360 ze zm.), dalej: Kodeks cywilny.

zmiany będące konsekwencją implementacji dyrektywy 1999/44⁷. Dyrektywa 1999/44 jest regulacją o charakterze punktowym, ponieważ reguluje jedynie wybrane zagadnienia prawne, pozostawia ona państwom członkowskim swobodę normowania w prawie wewnętrznym przeciwko komu i w jakim trybie sprzedawca może dochodzić roszczeń regresowych (art. 4)⁸. W jej wyniku doszło do ukształtowania swoistej dwutorowej regulacji dotyczącej rękojmi. Przepisy dotyczące sprzedaży konsumenckiej, wraz z odpowiedzialnością za wadliwość rzeczy sprzedanej, zostały uregulowane w ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego⁹, natomiast regulacja dotycząca sprzedaży niekonsumenckiej pozostała w Kodeksie cywilnym¹⁰. W odniesieniu do przyjętego modelu uregulowania zajęto w literaturze stanowisko, że rozwiązanie przyjęte w prawie polskim w związku z pierwotną transpozycją dyrektywy o sprzedaży konsumenckiej skutkowało powstaniem obok tradycyjnie rozumianej umowy sprzedaży uregulowanej w Kodeksie cywilnym równoległej regulacji europejskiej, której zakres oraz metoda wyodrębnienia nie pokrywały się z regulacją krajową¹¹. Powodowało to powstanie dwóch rodzajów wyzwań: po pierwsze odpowiednie przeprowadzenie implementacji prawa europejskiego, a po drugie powstanie pytań o ochronę konsumenta na przestrzeni prawa krajowego nieobjętej bezpośrednim działaniem prawa unijnego¹².

Decyzja o ukształtowaniu w systemie prawnym dwóch równoległych reżimów odpowiedzialności za wadliwość rzeczy sprzedanej podyktowana była obawą przed koniecznością wprowadzania gruntownych zmian poświęconych rękojmi Działu II tytułu XI Kodeksu cywilnego, co nie było możliwe z uwagi na krótki czas na implementację¹³. Ustawodawca polski nie mógł pozwolić sobie na opóźnienie implementacji wspomnianych przepisów z uwagi na bardzo rygorystyczne podejście organów Unii Europejskiej w tym zakresie, szczególnie w stosunku do państw ubiegających się o członkostwo w organizacji¹⁴.

Wprowadzone zmiany w prawie polskim dotyczyły m.in. wydłużenia terminu dochodzenia uprawnień przez kupującego, roszczeń zwrotnych sprzedawcy czy też regulacji uzyskiwania informacji o towarach i ich właściwościach. Poddane krytyce zostało na przykład ograniczenie uprawnienia konsumenta do odstąpienia od umowy¹⁵. Zdaniem doktryny rozwiązanie prowadziło do obniżenia dotychczasowych standardów ochrony konsumenta, ponieważ ograniczenie prawa do odstąpienia od umowy uzależnione zostało od sytuacji, w której sprzedawca nie był w stanie usunąć niezgodności towaru z umową lub wymagałoby to nadmiernych kosztów¹⁶.

7 Dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 25.05.1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji (Dz. Urz. UE L 171, s. 12–16), dalej: dyrektywa 1999/44.

8 Z. Radwański (red.), *Zielona księga. Optymalna wizja Kodeksu cywilnego w Polsce*, Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego przy Ministrze Sprawiedliwości, Warszawa 2006, s. 98.

9 Ustawa z dnia 27.07.2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2002 r., poz. 1176 ze zm.), dalej: ustawa o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej.

10 Projekt ustawy z 27.07.2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego, druk nr 465, Sejm IV kadencji, s. 12 i n.

11 A. Wiewiórowska-Domagalska, *Refleksje na tle orzecznictwa sądów powszechnych w zakresie sprzedaży konsumenckiej*, „Prawo w Działaniu. Sprawy Cywilne” 2014, z. 20, s. 213.

12 Tamże.

13 Projekt ustawy z 27.07.2002 r. o szczególnych..., s. 12 i n.

14 A. Kołodziej, *Rozdział I. Sprzedaż Konsumencka*, [w:] *Ustawa o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej. Komentarz*, red. J. Jezioro i in., Legalis/el. 2010, teza 100.

15 A. Falkowska, *Ochrona konsumenta na przełomie epok – instytucja rękojmi w prawie najnowszym*, „Zeszyty Prawnicze” 2011, nr 2, s. 128.

16 Tamże.

Ustawodawca, nie uwzględniając polskich warunków gospodarczych, dokonał transpozycji dyrektywy 1999/44 metodą recepcyjną, co skutkowało brakiem regulacji w zakresie trybu rozpatrywania reklamacji, a następnie sporami sądowymi w tym zakresie¹⁷.

Ponadto, założenia ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej zostały ukształtowane odmiennie od założeń Kodeksu cywilnego. Ustawa o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej stanowiła implementację dyrektywy 1999/44, która swoje podłoże miała w Konwencji wiedeńskiej o międzynarodowej sprzedaży towarów¹⁸. Wynikające z tego faktu uwarunkowania, jak np. jednolita klauzula generalna, która pozwalała uruchomić cały zestaw sankcji, gdzie wada lub niezgodność towaru z umową stanowią jeden z przypadków naruszenia zobowiązania, wynikały z faktu, że ustawodawca unijny nie widział potrzeby szczególnego rozróżnienia między postaciami naruszenia zobowiązania¹⁹. Jedną z konsekwencji odmiennej genezy, założeń i uwarunkowań kształtowania się obu źródeł stanowiła subiektywizacja niezgodności towaru z umową, co było swoistym novum dla prawa polskiego w tamtym momencie, ponieważ polski Kodeks cywilny oparty był na typizacji rodzajów naruszeń zobowiązania i obiektywizacji pojęcia wady²⁰.

Metoda transpozycji dyrektywy 1999/41 do polskiego porządku prawnego stała się w praktyce źródłem wątpliwości także w zakresie wykładni przepisów o odpowiedzialności za wady przedmiotu. W literaturze podkreślano będącą jej skutkiem wewnętrzną niespójność, a dodatkowo także zróżnicowanie terminologiczne²¹.

Kolejny etap ewolucji regulacji rękojmi nastąpił wraz z implementacją dyrektywy 2011/83²² dokonaną w ustawie o prawach konsumenta²³, która zmieniała m.in. przepisy regulujące odpowiedzialność z tytułu niezgodności z umową rzeczy sprzedanej. Przy tej okazji dokonano rewizji wcześniejszej transpozycji przepisów dyrektywy 1999/44. Ujęcie dwóch odrębnych wcześniej reżimów na powrót w jednym akcie prawnym – Kodeksie cywilnym oceniano jako podnoszące poziom ochrony konsumentów, m.in. przez „wzmocnienie prawa konsumenta do odstąpienia od umowy w sytuacji, kiedy rzecz już wcześniej była wymieniana lub naprawiana, niezależnie od tego, czy wcześniejsza wymiana lub naprawa związana była z tą samą, czy zupełnie inną wadą, oraz czy ta wcześniejsza wada miała charakter istotny²⁴”.

Przy tej okazji dokonano także modyfikacji definicji konsumenta zawartej w art. 22 (1) k.c. Pierwotnie brzmienie przepisu art. 22 (1) k.c. definiowało konsumenta jako osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Z uwagi na przyjęty w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2011/83 podmiotowy zakres dyrektywy zaznaczającej w wyraźny sposób, że znajduje ona zastosowanie wyłącznie w relacjach umownych między konsumentem a przedsiębiorcą, skorygowano dotychczasową niedoskonałość regulacji art. 22 (1) k.c., polegającą na braku właściwego ukierunkowania na relacje B2C²⁵. Zgodnie ze zmodyfikowaną treścią przepisu konsumentem jest osoba

17 Tamże.

18 F. Zoll, *Rękojmia. Odpowiedzialność sprzedawcy*, Warszawa 2018, s. 4.

19 Tamże.

20 Tamże.

21 Tamże, s. 5.

22 Dyrektywa 2011/83/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z 25.10.2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 304, s. 64), dalej: dyrektywa 2011/83.

23 Ustawa z dnia 30.05.2014 r. o prawach konsumenta (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 287 ze zm.), dalej: ustawa z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta.

24 D. Karczewska, *Wprowadzenie*, [w:] *Ustawa o prawach konsumenta*, red. T. Skoczny, D. Karczewska, M. Namysłowska, Legalis/el. 2015.

25 B. Sołtys, [w:] *Kodeks cywilny – wyciąg. Ustawa o prawach konsumenta. Kodeks cywilny (wyciąg). Komentarz*, red. B. Kaczmarek-Templin, P. Stec, D. Szostek, Legalis/el. 2014, art. 22 (1), teza 1.

fizyczna dokonująca z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Modyfikacja definicji polegała na doprecyzowaniu, że chodzi jedynie o czynności prawne zawierane przez konsumenta z przedsiębiorcą²⁶.

Kolejny etap zmian w obszarze uregulowania odpowiedzialności za wadliwość rzeczy sprzedanej nastąpił wraz z implementacją do prawa polskiego dyrektywy 2019/771. Została ona dokonana ustawą z 4.11.2022 r. zmieniającą m.in. ustawę o prawach konsumenta i dokonującą nowelizacji kodeksu cywilnego²⁷.

3. Cel dyrektywy 2019/771 dotyczącej niektórych aspektów umów sprzedaży towarów

Prawodawstwo UE z zakresu ochrony konsumentów w znacznym stopniu przyczynia się do właściwego funkcjonowania jednolitego rynku, dążąc do kształtowania bardziej uczciwych i przejrzystych stosunków między przedsiębiorcami a konsumentami. Taki cel przyświecał także dyrektywie 2019/771²⁸ obejmującej zakresem regulacji między innymi problematykę zgodności towarów z umową, środków ochrony prawnej w przypadku braku zgodności z umową oraz zasad korzystania z tych środków²⁹.

W preambule dyrektywy 2019/771 zwrócona została uwaga na różnicowanie przepisów krajowych mające negatywny wpływ na zaufanie konsumentów do umów transgranicznych³⁰. Wśród najważniejszych czynników wpływających na takie postawy konsumentów wymieniono m.in. niepewność co do praw przysługujących konsumentom w różnych państwach członkowskich UE³¹. Celem dyrektywy jest także usunięcie rozbieżności, które powodowałyby niewspółmierne obciążenia dla coraz liczniejszych detalistów³². Dyrektywa zmierza zatem do usprawnienia funkcjonowania rynku wewnętrznego i zapewniania konsumentom odpowiedniej ochrony. Wcześniejsze uregulowanie sprzedaży konsumenckiej w dyrektywie 1999/44 zostało oparte na harmonizacji minimalnej. Zasada ta pozostawiała możliwość wprowadzania przez państwa członkowskie przepisów podwyższających poziom ochrony konsumenta ponad standard przewidziany w dyrektywie. Prowadziło to do braku jednolitości regulacyjnej oraz stanowiło źródło niepewności zarówno po stronie przedsiębiorców, jak i konsumentów. Sprzedawcy musieli dostosowywać zawierane w obrocie transgranicznym umowy do treści odmiennych przepisów, obowiązujących w poszczególnych państwach członkowskich UE, co rodziło w wielu przypadkach niechęć do sprzedaży transgranicznej³³. Konsumenty obawiali się problemów z naprawą, wymianą czy zwrotem towaru, ale również tego, czy zostanie on dostarczony w należytym stanie w przypadku dokonywania zakupu towaru w innym państwie członkowskim³⁴. W odpowiedzi na te problemy Parlament Europejski wraz z Radą uchwalili nowy akt prawny.

26 Tamże, teza 1-7.

27 Ustawa z 4.11.2022 r. o zmianie ustawy o prawach konsumenta, ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Prawo prywatne międzynarodowe (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 2337 ze zm.), dalej: ustawa o zmianie ustawy o prawach konsumenta.

28 W. Dybka, *Odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu rękojmi w świetle Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2019/771 w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów*, „Internetowy Przegląd Prawniczy TBSP UJ” 2019, nr 3, s. 6.

29 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2019/771..., motyw 11.

30 Tamże, motyw 8.

31 Tamże.

32 Tamże, motyw 9.

33 W. Dybka, *Odpowiedzialność...*, s. 11.

34 Tamże.

4. Wpływ orzecznictwa TSUE na zmiany w zakresie regulacji skutków braku zgodności towaru z umową

Ważnym impulsem do wprowadzenia nowej regulacji, dotyczącej sprzedaży konsumpcyjnej, oraz praw konsumenta były liczne problemy interpretacyjne rozstrzygane przez Trybunał Sprawiedliwości UE.

Na uwagę zasługuje szczególnie konfliktowa kwestia wynagrodzenia za używanie wadliwego towaru w przypadku jego późniejszej wymiany na nowy. Sprawa C-404/06³⁵ była jednym z postępowań poruszających to zagadnienie. Spółka zajmująca się sprzedażą zestawów kuchennych na odległość zażądała od konsumentki zapłaty z tytułu wynagrodzenia za korzyści, jakie ta uzyskała z używania pierwotnie dostarczonego urządzenia, które zostało przez wspomnianą spółkę wymienione z powodu „wady nie do naprawienia”. Trybunał w tej sprawie jasno stwierdził, że doprowadzenie towaru do stanu zgodnego z umową ma charakter nieodpłatny i służy ochronie konsumenta przed ryzykiem obciążeń finansowych. Dyrektywa 1999/44 regulowała ochronę interesów sprzedawcy, stanowiąc o co najmniej dwuletnim terminie przedawnienia, jeśli państwa członkowskie przewidują okres przedawnienia się uprawnień konsumenta (art. 5), oraz o możliwości odmowy wymiany lub naprawy towaru, jeśli ten sposób doprowadzenia rzeczy do zgodności z umową był niemożliwy lub nieproporcjonalny.

Dyrektywa 2019/771 reguluje w sposób jasny, że konsument nie jest zobowiązany do zapłaty za normalne użytkowanie wymienianych towarów w okresie poprzedzającym wymianę (art. 14 ust. 4).

Problemów w obrocie towarami dostarczała także odpowiedzialność sprzedawcy za demontaż wadliwego towaru. Kwestia ta została poruszona w wyroku w sprawach połączonych o sygnaturach: C-65/09 i C-87/09³⁶. Wyrok przesądzał o tym, że sprzedawca ponosi niezbędne koszty związane z demontażem i zamontowaniem towaru zastępczego. Odpowiada temu obecna treść art. 14 ust. 3 dyrektywy 2019/771. W prawie polskim obowiązywał już wcześniej przepis podobny do aktualnej regulacji, przyjętej w prawie unijnym. Artykuł 561 (1) § 3 k.c. przewidywał możliwość domagania się przez konsumenta demontażu i ponownego zamontowania rzeczy wadliwej. Zobowiązywał jednak równocześnie konsumenta do zapłaty części związanych z tym kosztów, które przewyższały wartość sprzedanej rzeczy, lub żądał od sprzedawcy zapłaty części kosztów demontażu i ponownego zamontowania, do wysokości ceny rzeczy sprzedanej. Sprzedawca był obciążony obowiązkiem demontażu i ponownego montażu na żądanie konsumenta. W przypadku ich niewypełnienia kupujący mógł sam dokonać czynności na koszt oraz niebezpieczeństwo sprzedawcy³⁷. Przepis ten został uchylony poprzez ustawę transponującą dyrektywę 2019/771. Przytoczona sytuacja jest przykładem potwierdzenia przez ustawodawcę unijnego działalności prawotwórczej TSUE.

Kolejny problem interpretacyjny pojawił się w sprawie o sygnaturze C-497/13³⁸. Artykuł 5 przewidywał, że państwa członkowskie mogą postanowić, że w celu skorzystania ze swoich uprawnień konsument musi zawiadomić sprzedawcę o braku zgodności w okresie dwóch miesięcy od daty, w której się o niej dowiedział. Takie rozwiązanie nie prowadziło do ujednoczenia przepisów i zasad rządzących wspólnym rynkiem, dlatego też w sprawie C-497/13 Trybunał Sprawiedliwości orzekł o odpowiedniej interpretacji przytoczonego artykułu. Zdaniem Trybunału przepisy krajowe nie są sprzeczne z art. 5 ust. 2 dyrektywy 1999/44 pod warunkiem, że owe przepisy krajowe nie przewidują krótszego terminu niż 2 miesiące na zawiadomienie sprzedawcy o braku zgodności z umową przez konsumenta.

35 Wyrok TS z 17.04.2008 r., C-404/06, *Quelle AG v Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände*, ECLI:EU:C:2008:231, pkt. 27–36.

36 Wyrok TS z 16.06.2011 r., C-65/09 i C-87/09, *Gebr., Weber i Putz*, ECLI:EU:C:2011:396, pkt. 79.

37 M. Tulibacka, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. K. Osajda, W. Borysiak, Legalis/el. 2022, art. 561 (1), teza 4.

38 Wyrok TS z 4.06.2015 r., C-497/13, *Faber*, ECLI:EU:C:2015:357, pkt 76.

Jak pokazuje przytoczone orzecznictwo, wcześniejsza regulacja budziła wiele wątpliwości co do jej stosowania i wielokrotnie pojawiała się potrzeba wykładni jej przepisów przez Trybunał Sprawiedliwości. Niektóre wyroki i zaproponowane w nich rozwiązania znalazły faktyczne odzwierciedlenie w przepisach dyrektywy 2019/771.

5. Kontrowersje wokół implementacji dyrektywy 2019/771 do polskiego porządku prawnego

Implementacja dyrektywy 2019/771 do polskiego prawa została opóźniona w stosunku do terminów w niej przewidzianych (art. 24 ust. 1). Transpozycja powinna była nastąpić do 1.07.2021 r., natomiast przepisy transponujące dyrektywę powinny obowiązywać od 1.01.2022 r. (art. 24 ust. 1). Ustawodawca polski nie zdołał dotrzymać terminu przyjęcia przepisów transponujących dyrektywę. Ustawa implementująca³⁹ weszła w życie z dniem 1 stycznia 2023 r. (art. 5). Ustawodawca twierdził, że opóźnienie spowodowane było mnogością regulacji występujących w dyrektywie oraz rozważaniami nad formą, w jakiej nowelizacja winna być wprowadzona do polskiego porządku prawnego⁴⁰. Warto jednak pamiętać że na ocenę prawidłowej implementacji dyrektywy ważne przełożenie ma też terminowość przyjęcia nowych przepisów⁴¹. Z uwagi na fakt, iż prawo Unii zobowiązuje organy stosujące prawo krajowe do wykładni prawa krajowego zgodnie z dyrektywą, która jeszcze nie została implementowana⁴², krytycznej ocenie należy poddać brak implementacji dyrektywy w odpowiednim terminie. Opóźnienie ustawodawcy spowodowało niespójność między obowiązującymi regulacjami krajowymi i prawem europejskim w tak newralgicznym obszarze, obejmującym ochronę interesów konsumenta.

Po przyjęciu dyrektywy 2019/771 przez ustawodawcę unijnego państwa członkowskie były zobowiązane do osiągnięcia rezultatu przewidzianego w dyrektywie za pomocą wybranej przez siebie formy aktu prawnego.

W przypadku tej dyrektywy ustawodawca unijny uznał, że do osiągnięcia celów dyrektywy konieczna jest implementacja opierająca się na harmonizacji maksymalnej. Zgodnie z art. 4 dyrektywy, który określa wspomniany wyżej poziom harmonizacji, państwa członkowskie nie mogą utrzymywać ani wprowadzać do prawa krajowego przepisów, które odbiegałyby od tych zawartych w dyrektywie unijnej, chyba że dyrektywa stanowi inaczej. Warto więc przeanalizować, w jakim zakresie regulacja unijna pozwalała na „manewry” ustawodawcy polskiego. W art. 3 dyrektywy wskazano, że dyrektywa nie wpływa na swobodę regulacji przez państwa członkowskie aspektów ogólnego prawa umów, a także przepisów dotyczących ich zawierania, skuteczności, nieważności czy innych skutków (art. 3 ust. 6), a także na swobodę pozostawienia konsumentom przez państwa członkowskie wyboru konkretnego środka ochrony prawnej, jeżeli brak zgodności towaru z umową ujawni się po jego dostarczeniu, w okresie nieprzekraczającym 30 dni (art. 3 ust. 7). Nie ma ona również zastosowania do umów niekonsumenckich (art. 3 ust. 7). Artykuł 13 stanowi, że legislatorzy krajowi mogą regulować, czy i w jakim stopniu przyczynienie się konsumenta do braku zgodności z umową wpływa na jego prawo do środków ochrony. W dyspozycji państw członkowskich pozostaje także regulacja przepisów dotyczących innych aspektów gwarancji handlowej niż te, które zostały uregulowane w art. 17. Pozostawiono im również swobodę w podejmowaniu środków, które mają na celu zapewnienie konsumentom dostępu do informacji o ich

39 Ustawa z 4.11.2022 r. o zmianie ustawy o prawach...

40 Projekt ustawy z 4.11.2022 r. o zmianie ustawy o prawach konsumenta, ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Prawo prywatne międzynarodowe, druk nr 2425, Sejm IX kadencji, s. 19.

41 K. Koman, *Umowy o dostarczanie treści i usług cyfrowych a ochrona konsumentów na rynku wewnętrznym: dyrektywa 2019/770 i perspektywa jej implementacji do prawa polskiego*, Warszawa 2021, s. 73.

42 Tamże.

prawach wynikających z niniejszej dyrektywy (art. 20). Jest to widoczne m.in. w motywie 23, w którym ustawodawca unijny przewiduje swobodę rozszerzenia stosowania niniejszej dyrektywy na dostawców platform, którzy nie spełniają wymogów uznania za sprzedawcę⁴³.

Państwa członkowskie były obowiązane do przyjęcia nowych oraz dostosowania istniejących przepisów do regulacji zawartych w dyrektywie. Polski ustawodawca zdecydował się dokonać implementacji w ustawie z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta. Słusznym argumentem przemawiającym za decyzją o implementacji w ustawie pobocznej była potrzeba gruntownych zmian Kodeksu cywilnego, a konkretnie tytułu XI. Wskazywano także na trudności w zachowaniu stałości regulacji Kodeksu cywilnego, jakie pojawiłyby się w tego typu implementacji⁴⁴. Warto pamiętać, że przepisy krajowe implementujące tę regulację miały charakter semiimperatywny, a więc wyznaczały one minimalny zakres ochrony konsumenta⁴⁵. Dodatkowo normy te są ograniczone czasowo, co oznacza, że ich zastosowanie może być uchylone tylko w określonym czasie⁴⁶. Kształtują one nierównorzędną sytuację jednej strony stosunku prawnego względem drugiej oraz można ich zastosowanie uchylić tylko w określonym czasie⁴⁷.

Obawiano się, że implementacja dyrektywy 2019/71 do Kodeksu cywilnego będzie szczególnie problematyczna ze względu na kompleksowość przyjętych w niej rozwiązań prawnych, niewystępujących w prawie polskim. Przykładem nowej regulacji, niewystępującej dotychczas w prawie polskim, jest wprowadzenie kryterium trwałości jako obiektywnego wymogu zgodności rzeczy z umową⁴⁸. Dyrektywa przewiduje, że towary zgodne z umową „powinny wykazywać się trwałością, której oczekuje się zazwyczaj od towarów tego samego rodzaju i której konsument może zasadnie oczekiwać, biorąc pod uwagę specyfikę danych towarów”⁴⁹. Rozszerzenie pojęcia zgodności towaru z umową na wspomniany aspekt swoje źródło znajduje w ogólnych założeniach UE w zakresie wspierania zrównoważonej konsumpcji⁵⁰.

Środowisko akademickie w wyniku dyskusji przeprowadzonej w trakcie seminariów zorganizowanych przez Katedrę Prawa Cywilnego UJ zdecydowanie nie zgadzało się z założeniami ustawodawcy⁵¹. Przedstawiony został akademicki projekt ustawy wprowadzającej dyrektywę do prawa polskiego, w którego uzasadnieniu wskazano negatywne skutki zmian legislacyjnych, które zaproponowano w projekcie rządowym. W swojej propozycji ustawy implementującej akademicy podnieśli argument, że wprowadzenie dyrektywy do ustawy Kodeksu cywilnego jest problemem wyłącznie natury technicznej⁵².

Legislator natomiast wskazywał, że Kodeks cywilny ma charakter aktu ogólnego, a implementacja dyrektywy do jego treści spowodowałaby konieczność wprowadzenia wielu specyficznych i szczegółowych definicji. Ponadto podniósł tezę, że implementacja dyrektywy do tej ustawy pozwoli na stworzenie zamkniętej regulacji, uniknięcie krzyżowych odesłań i przejrzystą sytuację prawną przedsiębiorców

43 J.M. Carvalho, *The Implementation of the EU Directives 2019/770 and 2019/771 in Portugal*, „Journal of European Consumer and Market Law” 2022, cz. 1, s. 34.

44 Projekt ustawy z 4.11.2022 r. ..., s. 2.

45 A. Kołodziej, *Wpływ zastosowania metody harmonizacji pełnej uprawnień konsumenta w dyrektywie 2019/771 na przyszłą zmianę kodeksowego poziomu ochrony konsumenta z rękojmi*, „Przegląd Prawa i Administracji” 2021, t. 127, s. 225.

46 Tamże, s. 226.

47 Tamże.

48 K. Południak-Gierz, *Wpływ regulacji dyrektyw 2019/770 oraz 2019/771 z zakresu rękojmi na poziom ochrony polskich konsumentów względem rozwiązań w tym zakresie obowiązujących w Kodeksie cywilnym: implementacja do polskiego porządku prawnego dyrektyw konsumenckich na przykładzie dyrektyw 2019/770 i 2019/771*, Warszawa 2022, s. 19.

49 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2019/771..., motyw 32.

50 K. Południak-Gierz, *Wpływ regulacji...*, s. 19.

51 M. Pecyna, *Implementacja dyrektywy o umowach o dostarczanie treści cyfrowych lub usługi cyfrowej – wyzwania dla ustawodawcy krajowego*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 2021, nr 2, s. 607–624.

52 Tamże.

oraz konsumentów. Doktryna przedstawiła odmienne stanowisko w tej kwestii. Między innymi porównano problemy związane z implementacją dyrektywy 1999/44 z aktualnymi zagrożeniami, wynikającymi z implementacji dyrektywy 2019/771⁵³. Wcześniej zastosowane środki przyniosły daleko idące komplikacje, związane z koniecznością stosowania dwóch ustaw – Kodeksu cywilnego i ustawy o prawach konsumenta – przez sądy krajowe, co powodowało znaczne trudności na etapie stosowania prawa. Również w kontekście transpozycji nowych dyrektyw pojawia się ryzyko błędnego założenia, że przepisy kodeksu opierają się na koncepcji wady rzeczy, natomiast ustawa transponująca używa pojęcia niezgodności towaru z umową. Retranspozycja dyrektywy 1999/44 sprawiła, że te oba reżimy stały się równoważne⁵⁴. W literaturze wskazano na niebezpieczeństwo niedostrzegania przez sądy polskie europejskiego charakteru sporu, szczególnie ze względu na to, że dyrektywa 2019/771 przewiduje rozszerzenie swojego zakresu poza umowę sprzedaży na wszystkie typy umów (w rozumieniu prawa krajowego), które mogą prowadzić do analogicznych skutków ekonomicznych, czyli np. umowę o dzieło, umowę dostawy. W takim wypadku zastosowanie przepisów wprowadzających dyrektywę powinno dotyczyć również konsumentów zawierających umowę o dzieło, gdy dzieło będące przedmiotem umowy okaże się z nią niezgodne. Może to prowadzić do konieczności uzupełniania luk systemowych przez sądy krajowe co zdecydowanie będzie dodatkowym wyzwaniem⁵⁵.

Ustawodawca jednak trafnie zwrócił uwagę na częste zmiany w prawie unijnym, które powodują trudności w dostosowaniu regulacji krajowych do standardów europejskich, w związku z tym łatwiej jest znowelizować przepisy pobocznych ustaw⁵⁶. W doktrynie pojawił się pomysł stworzenia kodeksu konsumenckiego, który po głębszej analizie budzi pewne wątpliwości⁵⁷. Tworząc odrębny kodeks, ustawodawca byłby zmuszony całkowicie przenieść odpowiednie przepisy do kodeksu konsumenckiego, ponieważ pominięcie ich spowodowałoby utworzenie niepełnej regulacji prawnej, która swoją nazwą dalece by odbiegała od jej treści. Powyższa propozycja wprowadziłaby jeszcze więcej niespójności. Stąd ostatecznie nie znalazła ona wystarczającego poparcia.

6. Stan prawny po implementacji dyrektywy 2019/771

Przystępując do przeglądu zmian zastosowanych w polskim porządku prawnym, pierwszą kwestią wartą poruszenia jest zastąpienie przez ustawodawcę w art. 556 k.c. pojęcia „wady fizycznej lub prawnej” pojęciem „wady”. Zmiana była uwarunkowana dążeniem do spójności terminologicznej pomiędzy kodeksem a ustawą o prawach konsumenta⁵⁸. Analogiczne zmiany, dotyczące terminologii, zostały poczynione w art. 556 (1) oraz art. 556 (2) k.c. Należy zwrócić jednak uwagę na pozostawienie w kodeksie cywilnym art. 556 (1), który dotyczy obrotu konsumenckiego, miało to na celu kontynuowanie stosowania przepisów o rękojmi z kodeksu do umów sprzedaży nieruchomości zawieranych między przedsiębiorcą jako sprzedającym a konsumentem jako kupującym⁵⁹.

Implementacja dyrektywy 2019/771 miała wpływ także na art. 556 (3) k.c., według obecnego brzmienia przywołanego artykułu wada prawna występuje, jeżeli rzecz stanowi własność osoby trzeciej, jest obciążona prawem osoby trzeciej czy też ograniczenie w korzystaniu lub rozporządzaniu rzeczą jest efektem decyzji lub orzeczenia właściwego organu. Pojęcie wady prawnej obejmuje swoim zakresem także

53 K. Południak-Gierz, *Wpływ regulacji...*, s. 32.

54 Tamże, s. 32–33.

55 Tamże, s. 33.

56 Projekt ustawy z 27.07.2002 r. o szczególnych..., s. 4.

57 K. Południak-Gierz, *Wpływ regulacji...*, s. 38.

58 Projekt ustawy z 4.11.2022 r. ..., s. 15.

59 A. Kubiak-Cyrul, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. M. Załucki, Legalis/el. 2023, art. 556 (1), teza 9.

nieistnienie prawa. Należy pamiętać, że wady prawne obejmujące przypadki wskazanych wyżej ograniczeń, wynikających z naruszenia praw osób trzecich, a w szczególności praw własności intelektualnej, są objęte ogólnymi regulacjami zawartymi w art. 43b i art. 43i⁶⁰.

Zmieniono również art. 560 k.c., co było konsekwencją ponownego przeniesienia przepisów o rękojmi konsumenckiej do ustawy o prawach konsumenta. Paragraf 2 wspomnianego przepisu stanowił m.in. o uprawnieniu konsumenta do żądania wymiany rzeczy na wolną od wad zamiast zaproponowanego przez sprzedawcę usunięcia wady. Ustawodawca uznał, że te regulacje powinny się znaleźć w ustawie o prawach konsumenta w celu zachowania spójności z nowo zaimplementowanymi przepisami dyrektywy 2019/771⁶¹. Podobnie § 3 art. 561 (1) k.c. został w całości uchylony i przeniesiony do ustawy o prawach konsumenta, ustawodawca uzasadnia to twierdzeniem, że: „uchylone przepisy stanowią specyficzne regulacje właściwe dla odpowiedzialności sprzedawcy z tytułu wadliwości rzeczy ruchomych”⁶². Zdaniem doktryny ten zabieg wpłynie na pogorszenie pozycji konsumenta⁶³.

W wyniku transpozycji dyrektywy 2019/771 w art. 568 k.c. ograniczona została możliwość modyfikacji terminu do stwierdzenia wady fizycznej w obrocie konsumenckim na gruncie przepisów Kodeksu cywilnego⁶⁴. Poprzednio, gdy przedmiotem umowy sprzedaży zawieranej w obrocie konsumenckim była rzecz używana, ustawodawca dopuszczał możliwość umownego skrócenia terminu na stwierdzenie wady fizycznej, obecnie strony mogą ograniczyć odpowiedzialność sprzedawcy maksymalnie do roku od dnia wydania rzeczy kupującemu⁶⁵.

Nie można pominąć faktu, iż ustawodawca krajowy, wprowadzając zmiany w kodeksie, rozważał także, jakie wątpliwości interpretacyjne mogą pojawić się na tle wprowadzonej nowelizacji, dał temu wyraz poprzez zastąpienie pojęcia „rękojmi” pojęciem „niezgodności rzeczy sprzedanej z umową” w art. 579 k.c. Zmiana ta, zdaniem ustawodawcy, była potrzebna z uwagi na konieczność wyeliminowania możliwych wątpliwości interpretacyjnych, czy artykuł ten znajdzie zastosowanie do rękojmi konsumenckiej uregulowanej w ustawie z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta⁶⁶.

Istotną rolę w implementacji omawianej dyrektywy odegrały zmiany wprowadzone w ustawie z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta. W art. 2 tej ustawy wprowadzono zmiany definicyjne. Dostosowano m.in. definicję towaru oraz usługi cyfrowej tak, by odpowiadały znaczeniu, którym posługuje się omawiana dyrektywa. Zasadniczą zmianą było dodanie rozdziału 5a we wspomnianej ustawie, który wprowadza regulacje przewidziane w dyrektywie do polskiego ustawodawstwa. Art. 6 i 7 omawianej dyrektywy zostały wprowadzone do polskiego prawa za pomocą art. 43b ust. 1 oraz ust. 2 ustawy z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta. W ten sposób w polskiej ustawie znalazły się subiektywne i obiektywne kryteria oceny dotyczącej zgodności rzeczy z umową. Istotnymi przepisami, zawartymi w dyrektywie, są art. 13, 14 oraz 15, które przewidują środki ochrony konsumenta. Jego treść znalazła odzworowanie w przepisach ustawy – art. 43d oraz 43e, które określają uprawnienia, w jakie wyposażony został konsument oraz szczegółowe przesłanki korzystania z nich. W art. 43a ustawy z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta przewidziane zostaje wyłączenie stosowania przepisów Kodeksu cywilnego w zakresie rękojmi i gwarancji do „umów zobowiązujących do przeniesienia własności towaru na konsumenta, w tym w szczególności umów sprzedaży, umów dostawy oraz umów o dzieło będące towarem”. Do sprzedaży konsumenckiej nie znajduje zastosowania wyłącznie księga trzecia tytułu XI działu II kodeksu. Rozwiązanie takie jest podyktowane potrzebą zachowania spójności z istniejącymi

60 Tamże, art. 556 (3), teza 11.

61 Tamże, art. 560, teza 7.

62 Projekt ustawy z 4.11.2022 r. ..., s. 15.

63 A. Kubiak-Cyrul, *Kodeks cywilny. Komentarz...*, art. 561, teza 5.

64 Projekt ustawy z 4.11.2022 r. ..., s. 15.

65 A. Kubiak-Cyrul, *Kodeks cywilny. Komentarz...*, art. 568, teza 5.

66 Projekt ustawy z 4.11.2022 r. ..., s. 15.

regulacjami ustawy z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta⁶⁷, co w efekcie stanowi powrót do funkcjonowania w systemie dwóch odrębnych reżimów prawnych, jak miało to miejsce przed wprowadzeniem ustawy z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta.

Opisywane wyłączenie stosowania przepisów Kodeksu cywilnego powoduje, że termin przedawnienia roszczenia o usunięcie wady lub wymianę rzeczy sprzedanej na wolną od wad (art. 568 § 2 k.c.) nie znajduje zastosowania względem umów zobowiązujących do przeniesienia na konsumenta własności towaru. Celem tej nowelizacji było ujednoclenie terminu przedawnienia wszystkich roszczeń konsumenta⁶⁸, co udało się osiągnąć. Pośrednio art. 43a ustawy z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta przyczyni się do budowania zrównoważonej gospodarki, ponieważ pozwoli wpłynąć na producentów, aby wprowadzili oni odpowiednie procedury, gwarantujące naprawę i wymianę towarów także w okresie dłuższym aniżeli następujący bezpośrednio po dostarczeniu towaru⁶⁹. Aby można było przyjąć nowe regulacje z dyrektywy do wspomnianej ustawy, konieczny był też przegląd występującej już w niej terminologii. W celu uniknięcia sporów interpretacyjnych przyjęto definicję umów zobowiązujących do przeniesienia własności towaru, a pojęcie „rzeczy” zastąpiono terminem „towar”. Nowa regulacja nie posługuje się pojęciem „rękojmi”, a zamiast tego mowa jest o „niezgodności rzeczy z umową”.

Artykuł 43b ustawy z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta definiuje, czym jest zgodność towaru z umową oraz stanowi znaczne rozbudowanie tej definicji w porównaniu do regulacji zawartej w Kodeksie cywilnym. Nowością jest również to, że powyższy artykuł wprowadza rozróżnienie na kryteria subiektywne (ust. 1) i obiektywne (ust. 2) co do zgodności towaru z umową. Takie rozróżnienie jest przewidziane w dyrektywie 2019/771. Ustawodawca unijny w art. 6 dyrektywy 2019/771 opisuje subiektywne kryteria zgodności z umową, a następnie w art. 7 wymienia jej obiektywne kryteria. Należy podkreślić, że pomiędzy wymogami nie występuje różnica jakościowa, celem wprowadzenia rozróżnienia było przeciwdziałanie praktyce polegającej na opisywaniu rzeczy w ten sposób, aby wyłączyć zastosowanie rękojmi⁷⁰. To szczegółowe, wyczerpujące wyjaśnienie zgodności towaru z umową ma na celu poprawę ochrony konsumenta i zminimalizowanie sporów dotyczących obowiązków przedsiębiorców.

W art. 43c ustawy z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta wydłużono termin domniemania, które zakłada, że brak zgodności z umową istniał już w chwili dostarczenia towaru, jeśli brak ujawnił się w ciągu dwóch lat od jego dostarczenia. Wspomniany termin wydłużono do lat dwóch. W kolejnych artykułach wprowadzono zmodyfikowaną hierarchię środków ochrony konsumenta, która jest mniej korzystna dla konsumenta niż ta obowiązująca poprzednio. Obecnie, jak stanowi ustawa, konsument w pierwszej kolejności może domagać się przywrócenia zgodności towaru z umową przez jego naprawę lub wymianę, dopiero w drugiej kolejności może żądać obniżenia ceny lub odstąpienia od umowy. Specyfika wprowadzonej hierarchii środków prawnych ma również swoje skutki gospodarcze. W obecnym stanie prawnym przed przedsiębiorcami pojawi się wyzwanie dostosowania systemu i zaplecza organizacyjnego do obsługi konsumenta do schematu, w którym w pierwszej kolejności rzecz wadliwa podlega naprawie lub wymianie⁷¹.

Art. 43e ustawy z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta mówi, że konsument nie może odstąpić od umowy, jeżeli brak zgodności towaru z umową jest nieistotny. Domniemywa się, że brak zgodności towaru z umową jest istotny. Zdecydowanie posługiwanie się tak nieprecyzyjnym pojęciem, jakim jest „istotność” niezgodności, będzie prowadzić do wielu sporów między konsumentami a przedsiębiorcami.

67 Tamże, s. 24 i n.

68 Tamże.

69 Tamże.

70 K. Południak-Gierz, *Wpływ regulacji...*, s. 15.

71 A. Wiewiórowska-Domagalska, F. Zoll, M. Pecyna, *Akademicki projekt zmiany kodeksu cywilnego*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 2021, nr 2, s. 337.

7. Wnioski

Implementacja przepisów dyrektywy 2019/771 do polskiego porządku prawnego była wyzwaniem i prowadziła do wielu sporów między doktryną a ustawodawcą. Wprowadzone regulacje unijne zostały niemal dosłownie transponowane do polskich aktów prawnych więc z założenia cel unijnego legislatora powinien zostać osiągnięty. Natomiast realna ocena nowelizacji i skutków jej stosowania będzie możliwa dopiero, gdy przepisy będą stosowane w praktyce.

Przyjęte przez polskiego ustawodawcę rozbieżności regulacji na różne akty prawne powoduje jednak brak przejrzystości w prawie konsumenckim. Przeciętny konsument nie posiada wystarczającej wiedzy, która umożliwi mu znalezienie odpowiednich przepisów i biegłe poruszanie się między różnymi aktami prawnymi. Spór między doktryną oraz ustawodawcą nie doprowadził do konkretnych rozwiązań w tym zakresie. Można odnieść wrażenie, że poza przedstawieniem własnych stanowisk brak jest odpowiedniego dialogu. Stanowiska doktrynalne pozostają bez reakcji legislatora, natomiast jego działania wystawiane są na ciągłą, nie zawsze konstruktywną, krytykę. W konsekwencji nowatorskie projekty takie jak na przykład kodeks konsumencki nie mogą na obecnym etapie stanowić realnych propozycji.

Bibliografia

- Brzozowski A., [w:] *Kodeks cywilny, t. II, Komentarz, Art. 450–1088, Przepisy wprowadzające*, red. K. Pietrzykowski, Legalis/el. 2021.
- Carvalho J.M., *The Implementation of the EU Directives 2019/770 and 2019/771 in Portugal*, „Journal of European Consumer and Market Law” 2022, cz. 1.
- Dybka W., *Odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu rękojmi w świetle Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2019/771 w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów*, „Internetowy Przegląd Prawniczy TBSP UJ” 2019, nr 3.
- Falkowska A., *Ochrona konsumenta na przełomie epok – instytucja rękojmi w prawie najnowszym*, „Zeszyty Prawnicze” 2011, nr 2.
- Gajek M., *Niezgodność z umową jako przesłanka odpowiedzialności sprzedawcy towaru konsumpcyjnego*, „Monitor Prawniczy” 2003, nr 5.
- Karczewska D., *Wprowadzenie*, [w:] *Ustawa o prawach konsumenta*, red. T. Skoczny, Legalis/el. 2015.
- Kołodziej A., *Rozdział I. Sprzedaż Konsumencka*, [w:] *Ustawa o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej. Komentarz*, red. J. Jezioro, W. Dubis, A. Kołodziej, K. Zagrobelny, Legalis/el. 2010.
- Kołodziej A., *Wpływ zastosowania metody harmonizacji pełnej uprawnień konsumenta w dyrektywie 2019/771 na przyszłą zmianę kodeksowego poziomu ochrony konsumenta z rękojmi*, „Przegląd Prawa i Administracji” 2021, t. 127. <https://doi.org/10.19195/0137-1134.127.14>
- Koman K., *Umowy o dostarczanie treści i usług cyfrowych a ochrona konsumentów na rynku wewnętrznym: dyrektywa 2019/770 i perspektywa jej implementacji do prawa polskiego*, Warszawa 2021.
- Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego przy Ministrze Sprawiedliwości, *2. Europejskie prawo umów*, [w:] *Zielona księga. Optymalna wizja Kodeksu cywilnego w Polsce*, red. Z. Radwański, Warszawa 2006.
- Kubiak-Cyruł A., [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. M. Załucki, Legalis/el. 2023.
- Pecyna M., *Implementacja dyrektywy o umowach o dostarczanie treści cyfrowych lub usługi cyfrowej – wyzwania dla ustawodawcy krajowego*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 2021.
- Południak-Gierz K., *Wpływ regulacji dyrektyw 2019/770 oraz 2019/771 z zakresu rękojmi na poziom ochrony polskich konsumentów względem rozwiązań w tym zakresie obowiązujących w kodeksie cywilnym: implementacja do polskiego porządku prawnego dyrektyw konsumenckich na przykładzie dyrektyw 2019/770 i 2019/771*, Warszawa 2022.

- Sołtys B., [w:] *Kodeks cywilny – wyciąg. Ustawa o prawach konsumenta. Kodeks cywilny (wyciąg). Komentarz*, red. B. Kaczmarek-Templin, P. Stec, D. Szostek, Legalis/el. 2014.
- Tulibacka M., [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. K. Osajda, W. Borysiak, Legalis/el. 2022.
- Wiewiórowska-Domagalska A., *Akademicki projekt zmiany kodeksu cywilnego*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 2021, nr 2.
- Wiewiórowska-Domagalska A., *Refleksje na tle orzecznictwa sądów powszechnych w zakresie sprzedaży konsumenckiej*, „Prawo w Działaniu. Sprawy Cywilne” 2014, z. 20.
- Zoll F., *Rękojmia. Odpowiedzialność sprzedawcy*, Warszawa 2018.

Akty prawne

- Dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 25.05.1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji (Dz. Urz. UE L 171, s. 12–16).
- Dyrektywa 2011/83/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z 25.10.2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 304, s. 64), dalej jako: dyrektywa 2011/83.
- Dyrektywa 2019/771 Parlamentu Europejskiego i Rady z 20.05.2019 r. w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów, zmieniająca rozporządzenie (UE) 2017/2394 oraz dyrektywę 2009/22/WE i uchylająca dyrektywę 1999/44/WE (Dz. Urz. UE L 136, s. 28), dalej jako: dyrektywa 2019/771.
- Konwencja Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów, sporządzona w Wiedniu dnia 11.04.1980 r. (t.j. Dz.U. z 1997 r., poz. 286 ze zm.).
- Projekt ustawy z 27.07.2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego, druk nr 465, Sejm IV kadencji, s. 12 i n.
- Projekt ustawy z 4.11.2022 r. o zmianie ustawy o prawach konsumenta, ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Prawo prywatne międzynarodowe, druk nr 2425, Sejm IX kadencji, s. 19.
- Ustawa z 23.04.1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1360 ze zm.), dalej jako: Kodeks cywilny.
- Ustawa z 27.07.2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2002 r., poz. 1176 ze zm.), dalej jako: ustawa o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej.
- Ustawa z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 287 ze zm.), dalej jako: ustawa z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta.
- Ustawa z 4.11.2022 r. o zmianie ustawy o prawach konsumenta, ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Prawo prywatne międzynarodowe (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 2337 ze zm.), dalej jako: ustawa o zmianie ustawy o prawach konsumenta.

Orzecznictwo

- Wyrok TS z 17.04.2008 r., C-404/06, *Quelle AG v Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände*, ECLI:EU:C:2008:231, pkt. 27–36.
- Wyrok TS z 16.06.2011 r., C-65/09 i C-87/09, *Gebr., Weber i Putz*, ECLI:EU:C:2011:396, pkt 79.
- Wyrok TS z 4.06.2015 r., C-497/13, *Faber*, ECLI:EU:C:2015:357, pkt 76.